

מדינת ישראל מינהל חברה ונוער מינהל פדגוגי מזכירות פדגוגית

”מִסָּע מִצֶּלַח לֹא מִסָּתִיִּם לְעוֹלָם,
הַקִּילוּמֶטְרִים בֵּן.
אֵךְ הַזְּמַן נִשָּׂאֵר חָקוּק בְּתוֹכָךְ
הוֹפֵךְ חֶלֶק מִמֶּךָ.
בְּסוֹף הַמִּסָּע אֵינְנִי מְרַגֵּשׁ מִנְצָח,
אֶלָּא יוֹתֵר אֶסִּיר תּוֹדָה.
כֹּאֲלוֹ שֶׁהִדְרֹךְ עֲבָרָה בְּתוֹכִי וְלֹא אֲנִי בְּתוֹכָהּ.”

(אברהם חלפי)

לכבוד

מנהלי חברה ונוער במחוזות

ממוני חינוך חברתי קהילתי

מפקחי ח"ן במחוזות

מה"דים

מפמ"רים

הנדון: פנייה למחוזות להצטרפות לתוכנית חלוצ "מכינה לחיים" בשנה"ל תשפ"ה

מכינת י"ב בבתי ספר על יסודיים לפיתוח מנהיגות ולהעצמה

הקדמה

בקרב נצא למהלך חינוכי פורץ דרך: הפעלת מודל של מכינת י"ב בבתי ספר חלוצים. נלמד מניסיונם של מוסדות חינוך המפעילים מכינת י"ב בהתמקדות במודלים שפועלים בשדה החינוכי, בהובלת פדגוגיה חדשנית, במבנה ארגוני תומך תהליך ובהזדמנויות ואתגרים במימוש התוכנית. התהליך מתאפיין בלמידה מהשדה החינוכי ומהמתרחש בו והכללה גמישה ומותאמת של למידה זו לכלל המערכת בציר הזמן (bottom up).

רציונל

התוכנית מאפשרת לתלמידי כיתה י"ב מרחב התנסות ומשמעות במהלך שנת הלימודים האחרונה במערכת החינוך. בית הספר, בעידוד המשרד, יוביל ליצירת מסגרת להקנייה, לפיתוח ולהעצמה של יכולות חברתיות, קוגניטיביות, רגשיות ומעשיות שונות ומגוונות, בשיתוף פעולה של גורמים שונים בצוות בית הספר לטובת יצירת מסגרת עשירה ורב תחומית, לימודית וחברתית. מסגרת זו תפעל בבית הספר ובשדה, ויתקיים שיתוף של התלמידים

מדינת ישראל מינהל חברה ונוער מינהל פדגוגי מזכירות פדגוגית

בתכנון, ביצירת "מרחב לניהול עצמי" ובקבלת אחריות – כפי שמוכר בעולם מסגרות ההמשך טרום שירות צבאי.

בשנה האחרונה, מערכת החינוך מתמודדת עם השפעותיה של מלחמת חרבות ברזל על בני הנוער. השפעות המלחמה מחזקות את הצורך בעיסוק בנושאים שונים שתוכנית המכינה עוסקת בהם, בין יתר נושאי עיסוקה. כגון: זהות ושייכות, אהבת הארץ ועידוד לאזרחות פעילה ותורמת למדינה ישראל.

מטרות התוכנית

- לצייד את בוגרי מערכת החינוך בארגז כלים משמעותי שיאפשר להם התמודדות מיטבית עם משימות החיים העומדות בפניהם.
- להעניק לבוגרי מערכת החינוך סל גדוש של ערכים שיסייעו בידם לעצב את תפיסת עולמם ואת המשך דרכם.
- לחזק את החוסן האישי והקהילתי שנפגע בשנה האחרונה עקב אירועי המלחמה.
- לטפח בתלמידים יכולות שיתוף, אוטונומיה, יוזמה, תכנון, ביצוע וגילוי אחריות.
- להעלות את המודעות לתפקיד בני הנוער במתן עזרה וסיוע בשעת חירום לאומית.

דרך הפעלת התוכנית

התוכנית מיועדת לכיתות י"ב ואפשר להפעיל אותה על פי עקרונות הגמישות הפדגוגית הניהולית (מע' גפ"ן) באחד מהמודלים שלהלן או בכל מודל אחר שמתאים לבית הספר ואשר יקבל את אישור הגורם המקצועי במחוז:

מודל חודש ומעלה בי"ב: תהליך מרוכז וממוקד שמתקיים במהלך חודש אחד או כסדרות שבועיות. הלמידה מתקיימת בבית הספר ומחוצה לו.

מודל בית ספרי גמיש: סימון משבצת זמן אפקטיבית של שעות קבועות או של ימים קבועים במערכת בכיתה י"א ובכיתה י"ב.

מודל סיירת: גיבוש סיירת תלמידים נבחרת (לפחות 25% מכלל השכבה) שמביעה נכונות ומחויבות לתהליך ופעילה בו.

שילוב שלוש סדנאות לפחות עם מורים מתחומי הדעת השונים במסגרת המכינה.

אוכלוסיית יעד

חטיבות עליונות בבתי ספר אשר קיימו מכינת י"ב בשנת תשפ"ד ומקיימים אותה בשנת תשפ"ה ויכולים לשמש מודל חלוץ לשאר בתי הספר.

מדינת ישראל מינהל חברה ונוער מינהל פדגוגי מזכירות פדגוגית

בכל מחוז ממונה חח"ק, בשיתוף מפקח כולל, יבחר עשרה מוסדות: 5 – ממלכתי; 3 – חמ"ד; 2 – ערבי (במחוזות שיש בהם דרוזים ייבחר 1 – ערבי; 1 – דרוזי). אם לא יימצאו במחוז מוסדות חינוך לפי המפתח הנ"ל, יתאפשר מפתח מותאם למחוז באישור המטה (רשימת ממוני חח"ק בהמשך הקובץ).

- בתהליך הבחירה המחוזי, יש לשלב בתי ספר של רשתות החינוך המקדמות את התוכנית.
- בעשרת בתי הספר הנבחרים יש לשלב שני מוסדות עתירי עולים: 1 – ממלכתי ו-1 – חמ"ד.
- התוכנית תותאם למגזרים השונים.

תנאי סף

על בתי הספר עבורם מוגשת הבקשה לעמוד בתנאים אלו:

1. הגשת תוכנית בית ספרית לממונה חינוך חברתי במחוז הכוללת מתווה לתוכנית "מכינה לחיים" וקבלת אישור מהממונה.
2. מינוי מוביל תוכנית "מכינה לחיים" בבית הספר. אפשר להקצות לעבודתו שעות בודדות מסל הגפ"ן או ממקור תקציבי אחר (3-5 שעות, על פי שיקול דעת מנהל בית הספר).
3. קיום 7-10 מפגשים לתלמידים בתוכנית "מכינה לחיים" (30 שעות לכל הפחות) בהתאם ללוח הזמנים של בית הספר, לקבוצה אחת של לפחות 15 תלמידים בכיתות י"א או י"ב. התוכן ייבחר מתוך סל תכנים מוצע, ויתקיימו מפגשים פיזיים במוסד ומחוצה לו – בהתאם להנחיות ביטחון ובטיחות.
4. יישום תוכנית ליבה לשעת המחנך והטמעתה בקרב המחנכים (עפ"י חוזר מנכ"ל 2009 בנושא חינוך חברתי).
5. שיתוף התלמידים בעיצוב תכני המכינה.
6. איגום משאבים בין בית הספר והבעלות לקידום החינוך הקהילתי בבית הספר. חיזוק שותפויות של בית הספר עם גורמי קהילה ורשות או רשת ועם מנגנוניהם וקיום שיתוף פעולה של הנ"ל עם בית הספר.
7. מעורבות בעלי תפקידים בצוות החינוך החברתי – רכז חינוך חברתי, רכז מערבות חברתית, רכז טיולים ומורה שלי"ח – בתוכניות של פיתוח מקצועי שוטף בהתאם להנחיות המינהל.
8. השתתפות מוביל מכינה בהכשרה ארצית (פרטים בקרוב), הכוללת ליווי פרטני והדרכה במחוז.
9. בתי הספר יציגו את המכינה באמצעות המצגת שבקישור המצורף.

מדינת ישראל מינהל חברה ונוער מינהל פדגוגי מזכירות פדגוגית

פרופיל מוביל תוכנית מכינת י"ב – מכינה לחיים

ישתתף ב-30 ש"ש של קהילה לומדת ארצית לשיתוף מודלים של בתי ספר חלוצים ושל למידת עמיתים מקצועית ורלוונטית לתפקיד מוביל תוכנית "מכינה לחיים", בהובלת מינהל חברה ונוער. ההכשרה תתקיים בזום. מפגש ארצי יתקיים בתאריך ה' בניסן, 3.4, בסמינר שיין, קפלן 42 פתח תקווה. מפגש אחד נוסף יתקיים במחוז באחריות הממונה. **ממונות חח"ק במחוז ימסרו בהקדם פרטים בנוגע לפתיחת ההשתלמות ולמועדי המפגשים.**

מודל תקצוב

כל מוסד שייכנס לתוכנית יקבל הקצאה ל-3 אוטובוסים ו-3 הקצאות למדריכים באמצעות מסע ישראלי יש אפשרות להמיר מדריך במאבטח או כניסה לאתר. בית הספר יגיש תוכנית פדגוגית לממונה חח"ק במחוז. התוכנית צריכה לפעול בהתאם להנחיות חדר מצב והלשכה לתיאום טיולים. על הפעילות להתקיים באזור חיפה והצפון.

תקצוב זה נועד לעודד הרחבת הפעילות הקיימת והמתקצבת ואינו מחליף תקצוב קיים במוסדות והוא מיועד לשנה זו בלבד. מימוש התקציב עד ל-20 ביוני 2025, סוף שנה"ל תשפ"ה. (לפרטים נוספים אודות התקצוב – ממונה חח"ק במחוז)
בחירת בתי הספר באחריות ממונה חח"ק במחוז ובשת"פ פיקוח כולל ונציגי מזה"פ במחוז. המחוז ירשום את בתי הספר הנבחרים.

צוות מוביל משרדי

מטה : גור רוזנבלט, מנהל מינהל חברה ונוער
אינה זלצמן, סמנכ"לית בכירה ומנהלת המינהל הפדגוגי
ד"ר טלי יניב, יו"ר המזכירות הפדגוגית
הרב יוני סמואל, ראש מינהל החינוך הדתי
שושי שפיגל, ממונה ארצית חינוך חברתי קהילתי ח"ן וחמ"ד
אלה מוזס, מנהלת אגף א' חינוך על-יסודי, מינהל פדגוגי
בעז קולומבוס, מפ"א על-יסודי חמ"ד
עידית רובין, ממונה בקרה ומעקב פדגוגי, המזכירות הפדגוגית
מיכל רלוי, ממונה עבודות הגמר והערכה חלופית, אגף על-יסודי, מינהל פדגוגי
מובילי רשתות חינוך
גל איובי, ממונה הכנה לצה"ל
איציק אלימלך, מדריך ארצי חינוך חברתי קהילתי
יובל בנימין, סגן מנהל מינהל חברה ונוער
מורן כרמלי, ממונה חח"ק שעת חירום ח"ן

המזכירות הפדגוגית
למידה מצמיחה אדם

מדינת ישראל מינהל חברה ונוער מינהל פדגוגי מזכירות פדגוגית

גלעד ארליך, לשכת מנכ"ל
מורן כהן, אגף תקציבים

ממונות חינוך חברתי קהילתי במחוזות

דבורה בן ששון, ממונה מחוז צפון: dvorabe@education.gov
פטין ביראני, ממונה מחוז חיפה: fateenbe@education.gov.il
בטי דנון, מנהלת מרכז הדרכה מחוז חיפה: bettyda@education.gov.il
אילנית אביב שפרוט, מחוז מרכז: ilanitaviv@gmail.com
ורד פינקלשטיין, מחוז תל אביב: veredfi@education.gov.il
בת אל רויטל אליה סויסה, מחוז דרום: bateles@education.gov.il
מיכל יצחקי, מחוז ירושלים: michalyi@education.gov.il
טלי מרום, מחוז התיישבותי: maromtali@gmail.com
עלי הייכל, חברה ערבית: aliha@education.gov.il
יהודית ליבוביץ, מחוז חרדי: yhuditl@hotmail.com

מדינת ישראל מינהל חברה ונוער מינהל פדגוגי מזכירות פדגוגית

נספח מורחב: סילבוס "מכינה לחיים"

אתגרי המאה ה-21 מזמנים לפתחם של תלמידינו מצבים חדשים שמצריכים מענה והכנה של בני הנוער ליציאה מחממת הבית, המשפחה, הקהילה והמוסד החינוכי לקראת השירות בצבא והחיים האזרחיים.

מטרות התוכנית

1. לצייד את בוגר מערכת החינוך בארגז כלים משמעותי שיאפשר לו התמודדות מיטבית עם משימות החיים העומדות לפניו.
2. להעניק לבוגר מערכת החינוך סל גדוש של ערכים שיסייעו לו לעצב את תפיסת עולמו ואת המשך דרכו.

תוכנית "מכינה לחיים" מתמקדת בהיבטים חינוכיים מוסדיים המשפיעים על עיצוב דמות הבוגר ובפיתוח שגרות ארגונית בית ספריות המתמקדות בקידום האתגר החינוכי ובגיוס מעגל רחב של שותפים לקידום הנושא. התוכנית מתמקדת בהיבטים רגשיים קוגניטיביים ובהיבטים מעשיים.

שותפים לתכנון ובניית התוכנית הבית ספרית מתכללת/ת התוכנית: רכז/ת מכינה בבית הספר

בבית הספר: מנהל/ת ביה"ס, רכז/ת חברתית, רכז/ת שכבת י"ב, יועץ/ת השכבה, מחנכי י"ב, מורים מתחומי הדעת השונים, נציגות תלמידים משכבת י"ב ונציגות הורים.

מחוץ לבית הספר: רשות מקומית – אגף חינוך ונוער, ארגוני חברה אזרחית.

תכנים מוצעים (לכל יחידה תישלח ערכת חינוכית רלוונטית דיגיטלית)

- ❖ זהות ישראלית עכשווית בקולנוע, באומנות, במוזיקה
- ❖ תהליך קבלת החלטות ופתרון בעיות
- ❖ העצמה אישית ובניית חוסן נפשי – כלים להתמודדות עם מצבי חיים משתנים
- ❖ עיצוב זהות ופעילות בבית הספר ובשדה לחיזוק השייכות
- ❖ פיתוח מיומנויות ומסוגלות עצמית
- ❖ זוגיות ויחסים בינאישיים (זוגיות בריאה ותמרורי אזהרה)
- ❖ מניעת התמכרויות: אלכוהול וסמים
- ❖ הכנה לשירות משמעותי צבאי ולאומי
- ❖ חשיפה למסגרות המשך, כגון: מכינות ועתודה אקדמית
- ❖ נהיגה בטוחה
- ❖ חינוך פיננסי: ניהול תקציב, ניהול חשבון בנק, חסכוניות וכו' (בתיאום עם מפמ"ר מדעי החברה)
- ❖ עולם העבודה: הכוון תעסוקתי, ראיונות וכתובת קורות חיים
- ❖ הכנה ללימודים אקדמיים (בתיאום עם אגף אקדמיזציה, המזכירות הפדגוגית)
- ❖ ציונות וחלוציות, היסטוריה של עם ישראל, ספרות עברית, חקלאות מעשית, תנ"ך ומורשות, אזרחות פעילה
- ❖ בריאות: אורח חיים בריא (תזונה נכונה, בריאות גופנית ונפשית)
- ❖ התנדבות ותרומה לקהילה
- ❖ מיומנויות נדרשות לבוגרים במאה ה-21
- ❖ ידיעת הארץ והיכרות עם החברה הישראלית

המזכירות הפדגוגית
למידה מצמיחה אדם

מדינת ישראל מינהל חברה ונוער מינהל פדגוגי מזכירות פדגוגית

מתווה הטמעה בבית הספר

1. הקמת צוות מוביל בית ספרי (מנהל/ת ביה"ס, רכז/ת שכבה, יועץ/ת, מחנכי שכבת י"ב, רכז/ת ח"יח ומורים מתחומי הדעת השונים)
2. מינוי מוביל/ת "מכינה לחיים" (המובילים ישתתפו בהשתלמות מטה ובה יקבלו כלים להטמעת התוכנית בבית הספר)
3. איתור צרכים ובחירת תכנים: קבוצות מיקוד של תלמידים, שיתוף הורים
4. בניית תוכנית בית ספרית (מסגרת זמן ולו"ז למפגשים).

בס"ד

רח' הנביאים 31 בניין ארלדן, ירושלים 9100201 * טלפון: 073-3934923 פקס: 073-3935009
אתר המשרד: <http://edu.gov.il> * אתר המינהל: <http://noar.education.gov.il>
דוא"ל: malkaai@education.gov.il - ronitda@education.gov.il - shoshishp@education.gov.il
شارع هانقنينيم 31, اورشليم-القدس; هاتف 9510321 073-3934923 فاكس 073-3935009 | www.edu.gov.il
מסמך זה עלול להכיל מידע המוגן לפי חוק הגנת הפרטיות – מוסרו שלא כדין עובר עבירה

מדינת ישראל
מינהל חברה ונוער
מינהל פדגוגי
מזכירות פדגוגית

רציונל תכנית מכינה לחיים בחמ"ד – "בכל דרכיך דעהו" משלי ג, ו

"מטרת החינוך בישראל היא להכשיר את האדם לצורתו המתוקנת שהנקודה המרכזית שבה לעשותו טוב וישר" (הרב קוק איגרות ראי"ה, אגרת ק"ע)

אתגרי המאה ה-21 מזמנים לפתחם של תלמידינו מצבים חדשים שמצריכים מענה והכנה של בני הנוער ליציאה מיחממת' הבית, המשפחה, הקהילה והמוסד החינוכי. על מנת לתת מענה לאתגרים אלה פותחה תכנית "מכינה לחיים".

תכנית מכינה לחיים משרתת את טיפוח דמות הבוגר ומהווה מודל של למידה חברתית ורגשית. מתקיימת בה למידה מעמיקה המשלבת ידע, מיומנויות וערכים, מכשירה את הבוגר לעצמאות, מסוגלות בבחירת הדרך והתמודדות מוצלחת עם אתגרי הסביבה המשתנה בחברה הישראלית של המאה ה-21 ברמה האישית, החברתית-אזרחית והתעסוקתית.

בשנה האחרונה, מערכת החינוך מתמודדת עם השפעותיה של מלחמת חרבות ברזל על בני הנוער. השפעות המלחמה מחזקות את הצורך בעיסוק בנושאים שונים שתוכנית המכינה עוסקת בהם, בין יתר נושאי עיסוקה. כגון: זהות ושייכות, אהבת הארץ ועידוד לאזרחות פעילה ותורמת למדינה ישראל.

מכינה לחיים בחמ"ד תעסוק בטיפוח זהות ציונית דתית, בחיבור לתורת ישראל, בפיתוח חוסן אמוני בשעת משבר ובשגרה, בהכנה לשירות משמעותי לבן הדתי ולבת הדתית לאור תכנית תיקון עולם, בחיבור למדינת ישראל ראשית צמיחת גאולתנו, בהכנה לזוגיות, ולחיי משפחה ובהעמקת ההיכרות והחיבורים לעם ישראל ולקבוצות שונות בחברה הישראלית – יחד שבטי ישראל, תוך שכלול ופיתוח מגוון מענים מותאמים לאתגרי השעה.

מטרות התכנית

- לצייד את בוגרי החמ"ד בארגז כלים משמעותי שיאפשר להם התמודדות מיטבית עם משימות החיים העומדות בפניהם, מתוך תפיסת עולם ציונית דתית.
- להעניק לבוגרי מערכת החינוך סל גדוש של ערכים שיסייעו בידם לעצב את תפיסת עולמם ואת המשך דרכם.
- לחזק את החוסן האישי והקהילתי שנפגע בשנה האחרונה עקב אירועי המלחמה.
- לטפח בתלמידים יכולות שיתוף, אוטונומיה, יוזמה, תכנון, ביצוע וגילוי אחריות.
- להעלות את המודעות לתפקיד בני הנוער במתן עזרה וסיוע ולקידום חוסן אמוני בשעת חירום לאומית.

המזכירות הפדגוגית
למידה מצמיחה אדם

מדינת ישראל מינהל חברה ונוער מינהל פדגוגי מזכירות פדגוגית

- לכוון את הבוגרים למסגרות המשך

[אתר השבויים](#)

[אתר המדרשות לבנות](#)

מדינת ישראל מינהל חברה ונוער מינהל פדגוגי מזכירות פדגוגית

נספח – חברה ערבית – מדיניות

"מכינה לחיים" היא תכנית חינוכית חברתית- ערכית - קהילתית שנועדה (לתרום להכנת) להכין את בוגרי מערכת החינוך לתפקוד מוצלח בחייהם העתידיים ולהטמיע בקרב תלמידיה את הידע, המיומנויות והערכים שיהיו נחוצות להם כבוגרים בחייהם החברתיים, האישיים והמקצועיים במאה ה-21 במציאות משתנה ומורכבת במדינה ובעולם. לבני נוער ערבים חסרות הזדמנויות לרכישת כישורים חברתיים שמקורן בהתנסויות עם קבוצת השווים לרכישת מיומנויות רכות וחברתיות כגון: התנסות בקבלת החלטות מושכלת. על כן, עבור דוברי ערבית יש לתת דגש מיוחד להרחבת הכמות והאיכות של מגוון התנסויות חברתיות עם קבוצת השווים ומקורות סמכות לצד פיתוח תחושת שייכות באמצעות דגש על פדגוגיה רלוונטית תרבותית – חיזוק וחקירה של מורשת ערבית וזהות ואזרחית בשילוב פרויקטים קהילתיים.

בתי ספר רוצים להיות רלוונטיים עבור התלמידים שלהם, לא רק בחוויית הלמידה היומיומית אלא גם בכך שהלימודים יכינו את התלמידים לחיים, לשוק העבודה ולאקדמיה. לצד מיומנויות חברתיות ובין אישיות חיזוק הבקיאות והשליטה בשפה העברית היא מפתח לשילוב מיטבי של דוברי ערבית בשוק העבודה ובחברה בכלל. אפשרויות והזדמנויות לממש את יכולותיהם ושאיפותיהם האישיות, בתקופת חייהם, בראייה רב-דורית ובהשוואה חברתית, מבוססים על הקשרים החברתיים של יחיד ושל קבוצות בחברה המבוסס על אמון, על נורמות חברתיות ועל רשתות חברתיות. הוא נוצר תוך אינטראקציה בין-אישית והשימוש בו הוא במצבים חברתיים.

על כן בחברה הערבית "מכינה לחיים" הינה תוכנית תהליכית מכיתה י' – יב'. היות ותוכנית זו מקורה בכמה מקורות תקצוב להלן הקריטריונים, דרישות התקציב ומימושו:

1. בית הספר הינו "בית ספר כעוגן בקהילה" ושותף ביוזמת "מכינה לחיים" ברשות המקומית.
2. תוכנית מכינה לחיים מתקיימת בהלימה למתווה הארצי וישנה תוכנית חינוכית סדורה בהלימה למתווה ובחתימת רכז חינוך חברתי, מנהל יחידת נוער, ומפקח רשותי עבור שכבת הגיל בהיקף 60 שעות (30 ש' פדגוגיות – חברתיות ו30 ש' מעורבות חברתית בהתאמה לתוכנית). מצ"ב
3. תוכנית מכינה לחיים קבלה אישור פדגוגי ע"י האגף חברה ערבית ע"י ממונה חח"ק.
4. ישנו מוביל מכינה לחיים שמשותף בהכשרה ארצית/ מחוזית ככל שזו מתקיימת.
5. מפקח רשותי יוודא כי אין כפלי הקצבה בתוכנית (אין מענה דומה / זהה מתקציב אתגרים או תקציב ב"ס)

התקציב ישמש עבור ימי פעילות מרוכזים סביב נושא: הכנה לאזרחות בחברה הישראלית על פי פירוט במתווה הארצי ובדגש מפגשים בחברה הישראלית, חיזוק שלטון חוק וחיזוק השפה העברית היום יכלול: התנסויות ולמידה חברתית, ביקור וסיורים במקומות רלוונטיים, כמו כן יש לשלב הרצאות עם מודלים לחיקוי.

אישור ימי הפעילות מותנים באישור מפקח רשותי וממונה חח"ק במטה.

מדינת ישראל מינהל חברה ונוער מינהל פדגוגי מזכירות פדגוגית

בס"ד

נספח: תוכנית "מכינה לחיים" במחוז החרדי רציונל

תוכנית "מכינה לחיים" מיועדת לתלמידי י"ב, הנמצאים בשנת הלימודים האחרונה שלהם במערכת החינוך. היציאה מחממת המוסד החינוכי אל העולם שבחוץ מזמנת לפתחם של התלמידים מצבים חדשים שדורשים מענה והכנה. "מכינה לחיים" מכוונת להקניית ידע, מיומנויות וערכים כחלק מעיצוב דמות הבוגר. התוכנית מדגישה פיתוח אישי ורגשי לצד הקניית מיומנויות פרקטיות ומתמקדת בתחושת השייכות והזהות של התלמידים ובאחריות והמחויבות שלהם למילוי תפקידם בחיים.

מטרות

- לפתח בתלמידים זהות מגובשת וחיבור לערכים כדי לסייע בידם לבחור בחירות מיטביות בחייהם ולפעול ברוח שאליה חונכו גם בהמשך דרכם.
- לצייד את התלמידים בארגז כלים משמעותי, בידע, בכישורים ובמיומנויות שיאפשרו להם התמודדות מיטבית עם משימות החיים העומדות לפניהם.
- לפתח בתלמידים אחריות אישית וסביבתית, גילוי יוזמה ואחריות ונכונות לעשייה למען הזולת.
- לחזק את החוסן האישי והקהילתי של התלמידים, במיוחד בעקבות השנה האחרונה ואירועי המלחמה.

מסגרת התוכנית

"מכינה לחיים" מספקת מרחב התנסות ומשמעות במהלך שנת הלימודים האחרונה במערכת החינוך. בית הספר יוביל ליצירת מסגרת ייעודית להקניה, לפיתוח ולהעצמה של יכולות חברתיות, קוגניטיביות, רגשיות ומעשיות שונות ומגוונות. התוכנית תתבצע בשיתוף פעולה של גורמים שונים בצוות בית הספר. תחומי העיסוק בתוכנית "מכינה לחיים" יהיו עשירים ורב תחומיים וישלבו נושאים לימודיים, ערכיים, חברתיים ומעשיים. המכינה תתקיים בבית ספר ומחוצה לו, והתלמידים יהיו שותפים בתכנון, בהובלה ובאחריות על התהליכים.

אוכלוסיית יעד

במחוז החרדי, ייבחרו עשרה מוסדות שיעמדו בכל תנאי הסף ויוכיחו יכולת ונכונות לשמש מודל חלוץ לבתי ספר נוספים. מתוך בתי הספר שייבחרו, חמישה יהיו מוסדות לבנים וחמישה מוסדות לבנות. תינתן קדימות למוסדות עתירי עולים. מנהל מינהל חברה ונוער במחוז בשיתוף ממונה ח"ק ובהתייעצות עם הפיקוח הכולל יבחר במוסדות.

תנאי סף

- על בתי הספר המועמדים לתוכנית לעמוד בדרישות אלו:
1. בעלי תפקידים בצוות החינוך החברתי – רכז חינוך חברתי, רכז מעורבות חברתית ורכז טיולים – עברו הכשרה ומשתתפים בפיתוח מקצועי בהתאם להנחיות המינהל.
  2. בית הספר מקיים שעת חינוך שבועית ברוח החינוך החברתי.

דרישות סף לביצוע התוכנית

1. בית הספר ימנה מוביל תוכנית "מכינה לחיים" בבית הספר.
2. מוביל המכינה ישתתף בהכשרה ארצית ויקבל ליווי פרטני והדרכה במחוז.
3. בית הספר יגיש תוכנית בית ספרית סדורה על פי מתווה "מכינה לחיים" לממונה חינוך חברתי במחוז.

מדינת ישראל מינהל חברה ונוער מינהל פדגוגי מזכירות פדגוגית

4. התלמידים ישתתפו בחשיבה ובבניית תוכנית המכינה.
5. תוכנית המכינה תשלב לפחות שלוש סדנאות עם מורים מתחומי הדעת השונים.
6. בית הספר יפעל לאיגום משאבים לקידום החינוך החברתי קהילתי בבית הספר ולחיזוק שותפויות עם גורמים בקהילה וברשות.
7. תינתן עדיפות למוסדות שהפעילו את תוכנית "מכינה לחיים" בשנה"ל תשפ"ד.

דרך הפעלת התוכנית

יתקיימו 7-10 מפגשים (30 שעות לכל הפחות), בהתאם ללוח הזמנים של בית הספר, לקבוצה אחת של לפחות 15 תלמידים בכיתות י"א או י"ב. תוכן המפגשים ייבחר מתוך סל תכנים מוצע, ויתקיימו מפגשים פיזיים במוסד ומחוצה לו בהתאם להנחיות ביטחון ובטיחות.

שותפים לתכנון ולבניה של התוכנית הבית ספרית

מתכללת/ת: רכז/ת "מכינה לחיים" בבית הספר
צוות בית הספר: מנהל/ת ביה"ס, רכז/ת חברתית, רכז/ת שכבת י"ב, יועצ/ת חינוכית, מחנכי י"ב, מורים מתחומי הדעת השונים, נציגות תלמידים משכבת י"ב ונציגות הורים.

עקרונות הפעולה

- בחירה, ניהול עצמי וקבלת אחריות
- גיוון ורב ממדיות
- שיתופיות ומיקוד בתקשורת חיובית
- למידה מתוך התנסות
- שיתוף הקהילה.

מודלים מוצעים

מודל חודש ומעלה ביי"ב: תהליך מרוכז וממוקד שמתקיים במהלך חודש אחד או כסדרות שבועיות. הלמידה מתקיימת בבית הספר ומחוצה לו.

מודל בית ספרי גמיש: סימון משבצת זמן אפקטיבית של שעות קבועות או של ימים קבועים במערכת בכיתה י"א וי"ב.

מודל הסיירת: גיבוש סיירת תלמידים נבחרת (לפחות 25% מכלל השכבה) שמביעה נכונות ומחויבות לתהליך ופעילה בו.

אפשר להציע מודלים נוספים שמתאימים לבית הספר ולבקש את אישור הגורם המקצועי במחוז.

תכנים מוצעים

אמונה בשעת משבר והתמודדות במצבי לחץ
העצמה אישית ובניית חוסן נפשי – כלים להתמודדות עם מצבי חיים משתנים
עיצוב זהות ופעילות לחיזוק השייכות
תהליך קבלת החלטות ופתרון בעיות
איתור חוזקות ופיתוח מסוגלות עצמית
הבית היהודי
חינוך פיננסי: ניהול תקציב, ניהול חשבון בנק, חסכוניות וכו'
עולם העבודה: הכוון תעסוקתי, ראיונות וכתובת קורות חיים
בריאות: אורח חיים בריא (תזונה נכונה, בריאות גופנית ונפשית)

המזכירות הפדגוגית
למידה מצמיחה אדם

מדינת ישראל מינהל חברה ונוער מינהל פדגוגי מזכירות פדגוגית

התנדבות ותרומה לקהילה
מיומנויות טכנולוגיות.

מודל תקצוב

למוסדות שייכנסו למודל, יינתן סיוע פדגוגי חינוכי (חבילת פריטים) לעידוד הפעילות.

העתקים:

מר מאיר שמעוני, מנכ"ל משרד החינוך
מנהלי מחוזות
הנהלת מינהל חברה ונוער

